בו א מיי׳ פכ״ט מהל׳ שבת

בה א מייי פכ"ט מהי שבת הלכה יו סמג עשין כו טוש"ע א"ח סי' ערב סעיף ב: מח ב מיי' פ"ז מהל' איסורי מובח הל' ו

ופכ"ט מהלי שבת הלי יד סמג לאוין שיט ועשין כז טוש"ע א"ח סי' ערב סעיף

ג: מש ג מיי׳ פ״ו מהלי

איסורי מזבח הל"ט ופכ"ט מהלי שבת הלכה יד

ישכיים מואי שבת אכנה ית סמג שם טושייע שם כל הסיי: ב ד ה מייי פייו מהלי איימ

הלכה י ופכ"ט מהל' שבת הלכה יד יו וחתו שה נווש"נו

הל' יד טוש"ע שם סעיף

הנכם יד יד וסתג שם סוש יי א״ח סי' ערב סעיף ה: נא ר מיי' פכ"ט מהל' שבי

ל: גב ז ח מיי׳ פכ״ט מהל׳

שבנו הכנה עו חושיע שם פעיי ז ופיי רד פעיף ה: גג ט י מיי שם הלי יד טוש"ע שם פי ערב

מעיף א:

פעיף ה: נד כ טוש"ע שם פ"ד: נה ל מוי פי"ח מהלי מכירה הלכה יד: נו מ ג מי" פי"ז שם הל' ג

סמג שם טוש"ע ח"מ

מי רל סעיף ה:

רבינו גרשום

טובים: דאמר רב' סוחט וכו': מפיה. של אותה חופי' של מעל' אשקומ"א של יין: ומשולי'. השמרים

שבתחתית החבית כבלמו״ן

. סימן הוא: (מפני) יין כושי.

שהוא שחור: בורק. ייו שהוא שהוו: בחק. "ן לבן: ליסטון. ירוק שהפיג טעמו ונפק מצורתו: של מרתף. אותו יין הנמכר בחנות שאינו כל כך יפה:

בחנות שאינו כל כן יפה: של צמוקים. מן ענבים יבשים שעשו מהן צימוקין אם הביא כשר וא״כ אפי׳ לכתחלה מקדשין:

ג"ב שק"ר סימן הוא יין

. כמו קוסס: למעוטי מאי. למו לוסט. למצוטי מאי. אין מברכין עליהן: אי למעוטי יין קוסס. הא פליגי רב יהודה ורב חסדא

לעיל דפליגי ביין הנמכר בחנות דהיינו יין קוסס אלא למעוטי מזוג דאין מקדשין אם מזגו עליי קא

אלא למעוטי מזוג דאין מקדשין אם מזגו עלי׳ קא מעליי׳ לי ואמאי אינו רשאי ל) לנסך על גבי המזבח: דאמר ר׳ יוסי מודים

חכמים וכו' כדאמר במס'

דררות (דם ני) - אלא למטומי

מגולה. דאין מקדשין בלאו

הכי נמי ידענא דאין מקדשין משום גלוי דסכנה:

אלא למעוטי שמרים. דאיז אלא למכוסי שכנו הם. וארן מקדשין פלוגתא דרבנן ואחרי׳ היא כדאמר׳ לעיל: אלא לעולם למעוטי מגולה

דאין מברכין ודקא קשיא לך תיפוק ליה משום

ין יו כוק ייו כשום סכנה אע"ג דעברי' במסננת כ) אוקיל דייר דליכא

מן המסננת אפי׳ הכי
מן המסננת אפי׳ הכי
אתי למעוטי דאין מברכין
ואין מנסכין הואיל ונתגלה
משום דכתיב הקריבהו נא
לפחתך: תמר חיווריין מאד
מהו. ראוי לנסך ולקדש אי
לא. אמר ליה אל חדע הלי אל חדע
לא. אמר ליה אל חדע

לא: אמר ליה אל תרא יין כי יתאדם. מדשבחיה קרא ליין אדום ש״מ דהוא חזי והאי חיווריין לא חזי: (ומכר לו) מכר

לו קנקנים בשרון. באותו מקום שהיו רגילין לעשות

מקום שהיד דגיקן עשחה הקנקנים: עשר פיטסות למאה. ותנא שבורות. נאות ומגופרות כשבא לבשלן

מביא גפרית ונותן בהן (עם) האור (ומהלכתן)

. שרע משל חנות

. י. מ שבת הלכה טו

21:

מודים חכמים לר"א בכום של ברכה וכו'. קאי אהא דתנן נפרק שלשה שאכלו (ברכות דף נ:) אין מברכין על היין עד שיתן

לתוכו מים דברי ר"א ועלה קאמר ר' יוסי בר' חנינא בגמ' דבכום של ברכה מודים וטעמא מפרש התם משום מלוה מן המובחר: עד שיתן

לתובו מים. קשה דאמר נפרק שלשה שאכלו (ברכות דף נא.) עשרה דברים נאמרו בכום של ברכה שטיפה חי מלא כו׳ אלמא משמע דכוס של ברכה לריך שיהא חי ולא מזוג ומפרשים גדולי נרבונה דחי קחי חכום שיהה שלם ולא שבור דשייך מיתה בכלי כדאמר (ב"ק דף נד.) שבירתן זו מיתתן וכן משמע קלת דכל י׳ דברים הן בכוס ולא ביין ורש"י פירש בברכות דחי דקאמר היינו שיתנו יין חי בכום שמברכים עליו ואח"כ מוזגין בו מים לאפוקי שלא ימוגנו בכוס זה ויברך בכום אחר ור"ת מפרש דחי דהתם היינו מזוג ולא מזוג דה"ל מוקי בפרק בן סורר (סנהדרין דף ע: ושם) הח דהאמר רב אינו חייב עד שיאכל בשר וישתה יין חי במוג ולא מוגא והא למשמע בהמוליא יין (שבת דף עו: ושם) שמוזגין אותו עד רביעית דהאמר כום של ברכה לריך שיהא בו רובע רביעית כדי שימוגנו ויעמוד על רביעית אומר ר"ת דבברכת הארץ מוסיף בו מים כדאמר בפרק שלשה שחכלו (ברכות דף נא. ושם) ומוסיפין בברכת הארץ ב ולא כמו שפי׳ שם רש״י דמוסיפין יין יי: המר חיורייז מהו. פירש ר"ש דחיוריין היינו בורק ולא שמיע ליה ברייתא דלעיל דקתני בורק לא יביא ואם הביא כשר ולר"י נראה דשפיר שמיע ליה וחיוריין גרוע מבורק דחיוריין לבן יותר מדאי אבל בורק אינו אלא מבהיק ומתלבן

הציא כשר: ואם ידוע שיינו מחמיץ חייב באחריותו. וקשה לר"י דאמר אביי באיזהו נשך (ב"מ דף סד.) שרי ליה לאיניש למיתן זוזי לחבריה אחבית יין ולמימר הכי אי יקרא אי זולא ברשותי ואי תקפה ברשותך והשתא מאי קמ"ל אביי מתני׳ היא הכא אם ידוע שיינו מחמין חייב באחריותו אע"ג דאי יוקרא או זולא ברשותיה דלוקח הויא וכן בקנקנים דמוכר אע"פ שאין ידוע שיינו מחמיץ ועוד דפריך ליה התם האי קרוב לשכר ורחוק להפסד הוא תקשי ליה אמתני׳ דהכא וליכא למימר דיש חילוק בין תקפה להחמין דהכא דהא אמר בברכות (דף ה:) רב הונא תקיפו ליה ד' מאה דני דחמרא אייקר חלא ואיזבן בדמי חמרא אלמא דהכל אחד ועוד קשה לר"י דמה רבית שייך שם הא אי תקפה הוי מקח טעות דאיגלאי מילתא שלא היה סופו להתקיים ג וי"ל דאביי אשמעינן דאפילו בחמרא דידעינן ביה שראוי להתקיים אפילו הכי מקבל עליה מוכר אי תקף מחמת שום דבר מחמת חום או מחמת טלטול או מחמת דשני בברוא ולהכי דמי לרבית אבל הכא לא מיירי בראוי להתקיים ולכך מתחלה בשעת מכירה לא היה מקחו מקח דכשהחמיץ לבסוף איגלאי מילחא והוכיח סופו על תחלתו שלא היה ראוי להתקיים ולא מיחזי כרבית כללש:

מבושם

קלת ודומה קלת לאדמומית ולכך אם

דאמר רבא "סוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום ואלא למעומי מפיה ומשוליה והא תני רבי חייא ימפיה ומשוליה לא יביא ואם הביא כשר ואלא למעומי יין כושי ¢בורק היליסמון של מרתף של צמוקים והא יתניא בכולן לא יביא ואם הביא כשר ואלא למעומי יין קוסם מזוג מגולה ושל שמרים ושריחו רע דתניא בכולו לא יביא ואם הביא פסול למעומי מאי אי למעומי קוסם פלוגתא דר' יוחנן ור' יהושע בן לוי היא אי למעומי מזוג העלויי עלייה ברבי חנינא מודים חכמים ברבי חנינא מודים חכמים לר"א בכום של ברכה שאין מברכין עליו עד שיתן לתוכו מים אי ילמעומי מגולה סכנה היא אי למעומי של שמרים היכי דמי אי ידרמא תלתא ואתא ארבעה חמרא מעליא הוא אי דרמא תלתא ואתא תלתא ופלגא פלוגתא דרבנן ואחרים היא אלא "למעומי שריחו רע ואיבעית אימא לעולם למעומי מגולה יואע"ג דעברי' במסננת סכר' נחמיה אפילו הכי והקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך בעא מיניה רב כהנא חמוה דרב משרשיא מרבא חמר חווריין מהו יאמר ליה יאל תרא יין כי יתאדם: קנקנים בשרון וכו': לתאנא פיטסות נאות ומגופרות: מתני' "המוכר יין לחבירו והחמיץ אינו חייב באחריותו יואם ידוע שיינו מחמיץ הרי זה מקח מעות ואם אמר לו יין

מפיה מפני הקמחין ולא משוליה מפני השמרים: לושי. שחור: בורק. לבן ורע הוא. כמו ברק ברקאי (יומא דף כת.): הלמטון. יין מתוק וחלש מאד: של מרתף. כלומר סתם יין של מרתף שלא נבדק. ומשום דאיכא חביות קוססות כדתנן במתני' [לעיל לג:] קאמרי׳ דלא יביא ומיהו אם הביא כשר ואע"ג דאמרי׳ בסמוך דיין קוסס פסול לנסכים ה"מ בודחי אבל הכח מי יימר דהוא קוסס: למוקים. פרכילי עובים יבשים ועשה מהן יין: יין קוסם. הוא יין הנמכר בחנות ופסול הוא דלא הוי שכר ולא ראוי להיות שכר כיין מגתו דסופו מיהא להיות שכר: מזוג. אינו בכלל שכר. ובספריה דריש הכי ונסכו רביעית ההין חי אתה מנסך ולא המזוג: ויין מגולה. ואיכא למיחש שמא שתה הימנו נחש: או של שמרים. תמד: ושריחו רע. מוסרח אבל יש בו טעם יין: למעוטי מאי. מהני פסולים דהך ברייתא אתא רב למעוטי אילימא למעוטי יין קוסס אתא למימר דאין אומר עליו קידוש היום הא בורא פרי הגפן מברכין ואמאי הא פלוגמא דר' יוחנן וריב"ל היא לעיל (דף זו.) דלר' יוחנן חמרא הוא ואפי׳ לענין קידוש שפיר דמי דכיון דלגבי תרומה חשיב ליה יין הוא הדין לגבי קידוש דלא שנא קידוש מבורא פרי הגפן אלא לענין

הכי גרסינן ואמר רבא סוחט אדם כו'. כלומר ואם תעלה על דעתך

לדמויי קידוש לניסוך ולמימר דלכתחלה אין מקדשין עליו האמר

רבה סוחט חדם כו׳ הלמה דמקדשין עליו לכתחלה: מפיה. של חבית:

ומשוליה. סמוך לשמרים כדתנן במנחות בפ׳ כל הקרבנות [פו:] אינו מביא

מיאוס כדלקמן משום הקריבהו נא מבושם לפחתך ולר׳ יהושע בן לוי חלא הוא ואפי׳ בורא פרי הגפן אין מברכין כדאמרן לעיל ואי ס״ל כר׳ יוחנן הכי ה"ל למימר מברכין עליו בורא פרי הגפן ואנא אמינא דהוא הדין לקידוש ואי כרבי יהושע בן לוי ס"ל הכי ה"ל למימר אין מברכין עליו אלא שהכל: עלויי עלייה. לקידוש: מודים הכמים לר"א. דפליגי בניסוך ומכשרי במזוג. כן נראה בעיני ולא ידענא פלוגתייהו היכאים: עד שיתן מים לחורו. דלא חשיב לשתיה חי אלא מזוג. וביינות שלהן מיירי דדרו על חד תלתא מיא: סכנה הוא. ואפילו בלא קידום אסור לשתותו: ואי למעוטי תמד של שמרים פלוגתה דרבנן וחחרים. וקיימה לן כרבנן דחפי׳ בורה פרי הגפן לה מברכינן: אלא למעוטי שריחו רע ומשום הקריבהו גא לפחסך. משום מיאום. ומיהו בפה"ג מברכים עליו דריחיה חמרא וטעמי׳ חמרא אלא שהסריח קצת משום דמונח בכלי מאוס והכי קאמר רב אין אומר קידוש היום אלא על היין נקי והגון שראוי לנסך מחמת נקיותו ע"ג המזבח ולא אתא רב למעוטי בהאי כלל שאר יינות שאין מנסכין ע"ג המזבח כגון יין קוסס ומזוג אלא הנהו יינות שמתוך שמאוסין פסולין לניסוך משום הקריבהו נא לפחתך דפסולין נמי לקידוש משום האי טעמא גופיה: לעולם למעוטי מגולה. ודקשיא לך סכנה הוא: כגון דעבריה במסננת. דמוחר לשתיה וחילטריך למימר דלקידוש

פסול כרבי נחמיה דאמר ארס נחש לף ועומד במקומו ויש לו תקנה בסינון במסכת סוכה בשילהי פרק רביעי: **הקריבהו נא**. גבי חולה כתיב. אלמא כל דבר מגונה אסור לקרבן: **חמר חיוריין מהו. °**לנסכים. ויש מפרשים לקידוש ולא נהירא: חמר חיוריין. נראה בעיני דהיינו יין בורק דתניא לעיל לא יביא ואם הביא כשר וברייתא לא שמיע ליה: אל סרא יין. לשתותו: כי יסאדם. שמשכר יותר מדאי. אלמא יין אדום קודם לנסכים דשכר כתיב בהו: תנא פיטסות. דאמרן ולשיל לג:] דמקבלין עשר לק׳ איגן שבורות ורעועות ממש דא״כ אפי׳ אחת לא מקבל אלא נאות כשאר קדירות שבשרון ומגופרות בגפרית והגפרית סותם את השבר ומחברו קלת ויכולין להשתמש בהן קצח אלא שאין מחקיימין זמן מרובה כשלמין והואיל ולא הוו שבורין לגמרי מקבל עליו י' לק'. ופירוש כתוב בספרים" כשבא לבשלן מביא גפרית ונותן בהן האור ומלחכתן האור עם אותו גפרית ונראות מבושלות והן נאות: הכי גרסינן בפירוש רבינו חננאל **הנא יחר** על כן בכולן מחזיר את השאר ונועל את הדמים ממנו. וברייתא מלאתיה בתוספתא (פ״ו ה״ב) ויש ללמוד דבספרים שלהם כתובה. וילפינן מינה לדון כן דהמוחר על י׳ קוססות ופוטסות יחזיר אבל העשר הגיעוהו דליכא למימר ערובי עריב כלגבי טנופתא וַלײַל זה.ן וליכא למימר נמי אפירי שפיר יהיב נשםן דטעתא דטריחא לא שייך הכא: בותבר׳ אינו חייב. המוכר באחריותו דבשעת מכירה יין הוה: ואם ידוע שיינו מחמיץ. בכל שנה הרי זה מקח טעות כדמוקי לה בגמרא [10.] כדאמר ליה למקפה דאי לא א"ל למקפה למה יתחייב באחריותו הרי היה יכול לשתותו ולא איבעי ליה לשהויי דהא אפי׳ אי רובא לשהויי זבני אין הולכין בממון אחר הרוב וכל שכן השתא דפלגא לשתייה ופלגא לשהייה: מבושם

ופודק את כל הגוף ערוך וכן נדוק את כל הגוף ערוך וכן בשאלתות פרש' יתרו סיתן נדן, ב) מנחות פו., ג) ברכות נ:, ד) סוכה נ: [ב"ק קטו:], ה) [פנחס כח ז], ו) הג"ה בברכות פ' שלשה שאכלו דף פר' ובברכת יין מיירי תוספ' יעקב ע"כ, ז) [כך כתב הערוך ערך פעס ע"שן, ה) ווע"ע עון פטט ע שן, מזי [וע תוס' ברכות נ: ד״ה מודים ט) [וע״ע תוס' ב״מ סד. ד״ אי תקפה],

תורה אור השלם וְכִי תַגִּשׁוּן עַוֵּר לְזְבַּחַ אַיִן רע וכי תגישו פסח וחלה אַין רְע הַקְרִיבָהוּ נָא לְפָּחָתֶרְ הַיִּרְצְרָּ אוֹ הַיִּשְׂא פָנֶיךְ אָמֵר יִיִּ צְבָאוֹת:

2 אַל תַּרָא יַיִן כִּי יִתְאַדְּם כִּי יָתַן בַּכּוֹס עֵינוֹ יִתְהַלֵּךְ בְּמֵישָׁרִים: משלי כג לא בְּמֵישָׁרִים:

גליון הש"ם

. רשב"ם ד"ה חמר. לנסכים. עי׳ בבאר שבע ריש תמיד ד״ה איבעיא להו עליות

מוסף רש"י

במסגנת. קוליי״ר בלע״ז מסננת שמסננין בה קונדיטון, כמו שעושין בעלי חנויות מחלוי כמין כברה ובו אבקת רוכל ויין ותחתיה כלי והקונדיטון מסתגן לחוכו (סובה ג.) או: כלי על גבי כלי ינותנין השמרים בתוך העליון והוא ככברה והייו מסתנו מאליו (ר״ק קחד:).

מוסף תוספות

א. אלמא מזיג ולא מזיג א. אלמא שו ... נמי חי מיקרי. לתנ"ן. ב. כלומר מוסיף בו מים ב. כלומה מוסיף בו מים להשביחו משום דבברכת הארץ ואילך מדבר בשבח ארץ ישראל. ליטנ"ל. ג. [דעוד] אכתי כי לא אתני נמי יכול לחזור בו אי תקפה דמקח טעות הוא. מוס' כ"מ סד.

> ומלחכתן] האור עם אותו ומלחכתן תמרותיון האוד עם אותו הגפרית ונראות מכושלות והן נאות ונעשה השבר מגופף מאותו גפרית אבל שבורות ממש אין מקבל: פים' המוכר יין לחבירו אינו חייב המוכר באחריות. אם ידוע שיינו רגיל להחמיץ הרי זה מקח טעות וחוזר. מילתא דרב ושמואל דפליגי לעיל בחבית שהחמיצה קשיא לי וכי לא סבור להו הך מתני׳ אבל כך פירש המורה דאינהו לא סבור להו כמתני׳: